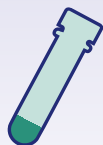

Monitor bevolkingsonderzoek Darmkanker 2024

Uitgave november 2025

Belangrijkste bevindingen 2024

Er namen **1.503.556** personen deel door middel van een ontlastingstest (FIT). De deelnamegraad bedroeg **67,1%**.

Van alle deelnemers met een geldige FIT-uitslag werd **4,5%** doorverwezen voor een coloscopie-intake vanwege een ongunstige uitslag van de ontlastingstest.

Van alle verwezen personen onderging **84,7%** ook daadwerkelijk een coloscopie.

Bij **18.139** personen werd darmkanker, een advanced adenoom of een advanced geserreerde poliep gevonden. Het detectiecijfer was hiermee **1,21%**.

Let op! Disclaimer: deze monitor is zorgvuldig samengesteld. Waar mogelijk zijn uitkomsten van voorgaande jaren opnieuw berekend op basis van de meest recente gegevens. Hierdoor kunnen deze afwijken van eerder gepubliceerde resultaten. De meest recente publicatie dient altijd als uitgangspunt te worden genomen.

DOELGROEP UITNODIGING
2.242.097

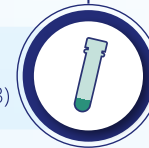

**NIET IN DOELGROEP
UITNODIGING
VANWEGE DEFINITIEVE
AFMELDING***
61.973

UITGENODIGD 97,2%
2.179.721 / 2.242.097

DEELGENOMEN 67,1%
1.503.556 / (2.179.721 + 61.973)

VERWEZEN 4,5%
68.270 / 1.503.196**

**DEELGENOMEN
COLOSCOPIE 84,7%**
57.825 / 68.270

4,0%

DARMKANKER
2.298 / 57.825

24,4%

**ADVANCED
ADENOOM**
14.091 / 57.825

3,0%

**ADVANCED
GESERREERDE
POLIEP**
1.750 / 57.825

Figuur 1 / Flowchart screeningsproces bevolkingsonderzoek darmkanker 2024
(bron: BVO NL en Palga)

* Dit betreft personen die wel in aanmerking komen om deel te nemen aan het bevolkingsonderzoek darmkanker, maar zich tijdens een eerdere ronde definitief hebben afgemeld. Vanwege deze afmelding hebben ze geen uitnodiging ontvangen om deel te nemen aan de actuele ronde. Deze personen worden wel meegenomen in de noemer van de deelnamegraad.

** In de noemer van het verwijscijfer worden enkel personen met een geldige FIT-uitslag meegenomen. Dit aantal is daarom lager dan het totaal aantal deelnemers.

Inhoud

- ➔ Overzicht 2024
- ➔ Inleiding / Bevolkingsonderzoek
- ➔ 1 / Uitnodigingen en deelname

- ➔ Context 1 / Uitnodigings- en deelnemeronde
- ➔ Context 2 / Definitie relevante bevindingen

- ➔ 2 / Verwijzingen en uitkomsten
- ➔ 3 / Incidentie en sterfte
- ➔ Context 3 / Gegevens en monitoring
- ➔ Verklarende woordenlijst

1 / Uitnodigingen en deelname

Inleiding: Bevolkingsonderzoek darmkanker

In Nederland worden personen van 55 t/m 75 jaar elke twee jaar uitgenodigd om deel te nemen aan het bevolkingsonderzoek darmkanker door middel van een ontlastingstest (FIT). Met deze test wordt de ontlasting onderzocht op de aanwezigheid van bloed, wat kan duiden op darmkanker (dikkedarm- en endeldarmkanker) of een voorstadium hiervan (advanced adenomen of advanced geserreerde poliepen). Door voorstadia te verwijderen, kan darmkanker worden voorkomen. Daarnaast kan darmkanker in een zo vroeg mogelijk stadium worden ontdekt. Hierdoor is de kans op een succesvolle behandeling groter dan wanneer de darmkanker in een laat stadium wordt ontdekt. Het doel van het bevolkingsonderzoek is om darmkanker zoveel mogelijk te voorkomen en de darmkankersterfte en ziektelast voor mensen met darmkanker te verlagen.

Context 1: Uitnodigings- en deelnameronde

In eerdere monitors werden diverse resultaten met betrekking tot deelname, verwijzingen en uitkomsten gepresenteerd op basis van de uitnodigingsronde: de ronde waarin een persoon een uitnodiging ontvangt voor het bevolkingsonderzoek. In deze monitor worden de resultaten met betrekking tot verwijzingen en uitkomsten echter weergegeven naar deelnameronde: de ronde waarin een persoon daadwerkelijk deelneemt aan het bevolkingsonderzoek. Wanneer iemand op 55-jarige leeftijd niet deelneemt en in de ronde hierna (op 57-jarige leeftijd) wel, betreft dit de eerste deelnameronde en de tweede uitnodigingsronde. Hierdoor wijken deze resultaten af van eerder gerapporteerde cijfers. Indicatoren met betrekking tot deelname worden nog steeds weergegeven naar uitnodigingsronde.

Tabel 1 / Uitnodigingen en deelname naar jaar (bron: BVO NL)

	2020	2021	2022	2023	2024
Eerder definitief afgemeld*	66.778	66.354	65.671	63.582	61.973
Verstuurde uitnodigingen	1.892.609	2.266.123	2.134.827	2.182.390	2.179.721
Deelnemers ontlastingstest	1.364.272	1.608.797	1.471.955	1.494.517	1.503.556

* Dit betreft personen die in principe wel in aanmerking komen om deel te nemen aan het bevolkingsonderzoek darmkanker, maar zich tijdens een eerdere ronde definitief hebben afgemeld. Vanwege deze afmelding hebben ze geen uitnodiging ontvangen om deel te nemen aan de actuele ronde. Deze personen worden wel meegenomen in de noemer van de deelnamegraad.

- Van iedereen die in 2024 op basis van hun geboortjaar in aanmerking kwam voor een uitnodiging, werden 61.973 personen (2,8%) niet uitgenodigd omdat zij zich tijdens een eerdere ronde definitief afmeldde (tabel 1). Daarnaast meldde 42.536 personen (1,9%) zich actief af na het verkrijgen van de uitnodiging (non-participanten) en hebben 633.629 personen (28,3%) (nog) niet gereageerd op de uitnodiging (non-respondenten). In totaal namen er in 2024 1.503.556 personen deel (67,1%).
- In totaal ontvingen 936.190 personen een herinnering omdat zij zes weken na de initiële uitnodiging nog niet hadden deelgenomen. Van deze groep namen 291.067 personen alsnog deel (31,1%). Dit komt neer op 19,4% van het totaal aantal deelnemers.

Inhoud

- ➔ Overzicht 2024
- ➔ Inleiding / Bevolkingsonderzoek
- ➔ 1 / Uitnodigingen en deelname

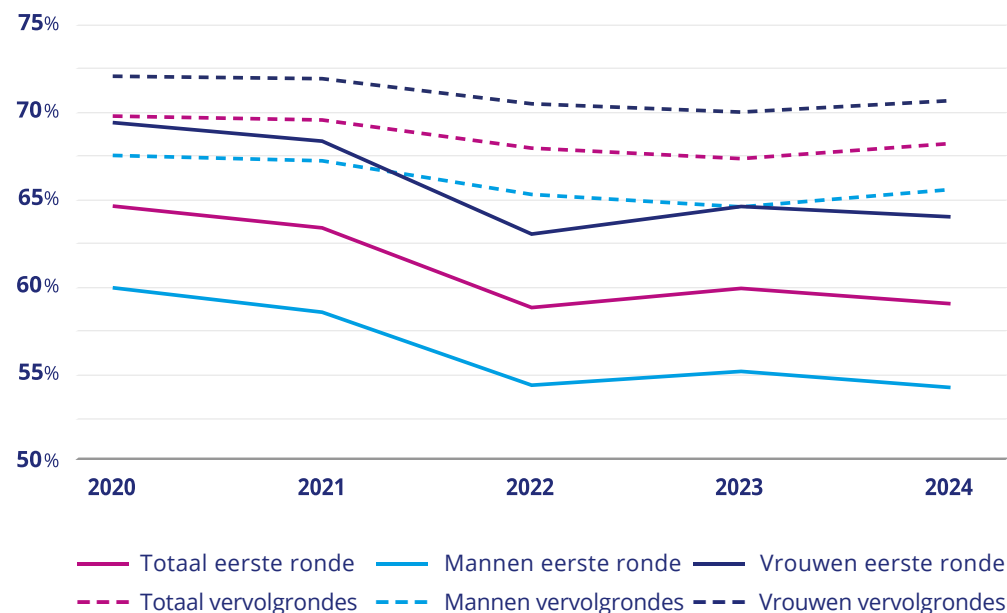
- ➔ Context 1 / Uitnodigings- en deelnameronde
- ➔ Context 2 / Definitie relevante bevindingen

- ➔ 2 / Verwijzingen en uitkomsten
- ➔ 3 / Incidentie en sterfte
- ➔ Context 3 / Gegevens en monitoring
- ➔ Verklarende woordenlijst

Tabel 2 / **Deelnamegraad ontlastingstest** naar geslacht, leeftijd en jaar (bron: BVO NL)

	2020	2021	2022	2023	2024
Mannen	67,1%	66,2%	64,0%	63,5%	64,1%
55 – 59 jaar	63,1%	61,4%	57,8%	57,7%	56,3%
60 – 64 jaar	66,5%	65,7%	63,3%	62,8%	64,5%
65 – 69 jaar	70,7%	70,1%	68,8%	67,7%	68,8%
≥70 jaar	69,7%	70,2%	68,7%	69,5%	70,1%
Vrouwen	72,1%	71,7%	69,6%	69,5%	69,9%
55 – 59 jaar	71,2%	70,5%	67,0%	67,3%	66,0%
60 – 64 jaar	72,3%	71,8%	69,6%	69,3%	70,4%
65 – 69 jaar	74,5%	73,9%	72,8%	71,9%	72,9%
≥70 jaar	70,3%	71,3%	69,4%	70,8%	71,3%
Totaal	69,6%	69,0%	66,9%	66,5%	67,1%

Figuur 2 / **Deelnamegraad ontlastingstest** naar geslacht, uitnodigingsronde en jaar (bron: BVO NL)

- De totale deelnamegraad was in 2024 hoger dan in 2023. De dalende deelname-trend die in voorgaande jaren zichtbaar was, wordt hiermee niet voortgezet (tabel 2). Dit geldt voor zowel mannen als vrouwen.
- Net als in eerdere jaren, was de deelname het laagst in de jongste leeftijdsgroep (55-59-jarigen). Het verschil in deelname tussen deze en de overige leeftijdsgroepen was aanzienlijk groter bij mannen dan bij vrouwen (tabel 2).

- Daarnaast was er in de jongste leeftijdsgroep, in tegenstelling tot alle andere leeftijdsgroepen, een daling in deelname te zien ten opzichte van 2023 (tabel 2). Dit betreft een daling van 57,7% naar 56,3% voor mannen en een daling van 67,3% naar 66,0% voor vrouwen.

- Ten opzichte van 2023 werd er voor zowel mannen als vrouwen een daling in deelname gezien voor de personen die voor het eerst werden uitgenodigd, terwijl de deelname juist steeg voor personen die al vaker waren uitgenodigd (figuur 2).
- Net als in eerdere jaren, was de deelname in 2024 lager voor mannen dan voor vrouwen (figuur 2).

- De deelname was het laagst voor de mannen die uitgenodigd werden voor de eerste ronde (54,1%) (figuur 2). Dit is in lijn met het feit dat jongere leeftijdsgroepen minder vaak deelnemen dan oudere leeftijdsgroepen (tabel 2).

Inhoud

- ➔ Overzicht 2024
- ➔ Inleiding / Bevolkingsonderzoek
- ➔ 1 / Uitnodigingen en deelname

- ➔ Context 1 / Uitnodigings- en deelnameronde
- ➔ Context 2 / Definitie relevante bevindingen

- ➔ 2 / Verwijzingen en uitkomsten
- ➔ 3 / Incidentie en sterfte
- ➔ Context 3 / Gegevens en monitoring
- ➔ Verklarende woordenlijst

Tabel 3 / **Deelnamepatronen over twee uitnodigingsrondes** naar jaar (bron: BVO NL)

Uitgenodigd in:	2018 + 2020	2019 + 2021	2020 + 2022	2021 + 2023	2022 + 2024
Deelnametrouw	91,5%	92,5%	91,4%	91,6%	93,0%
Wissel niet-deelname naar deelname	19,0%	18,1%	15,1%	16,1%	20,4%

- Van de personen die in de vorige uitnodigingsronde deelnamen en in 2024 opnieuw werden uitgenodigd, heeft 93,0% in 2024 opnieuw deelgenomen. Hiermee is de deelnametrouw hoger dan in 2023, toen deze 91,6% bedroeg (tabel 3).
 - De deelnametrouw was hoger voor de oudere leeftijdsgroepen en gelijk voor mannen en vrouwen.
- Van de personen die niet deelnamen in de vorige uitnodigingsronde in 2022 en in 2024 opnieuw werden uitgenodigd, deed 20,4% in 2024 wel mee (tabel 3). Dit is meer dan in 2023, toen 16,1% van de personen deelnam nadat zij in de vorige ronde niet hadden deelgenomen. Dit percentage was hoger voor vrouwen (21,1%) dan voor mannen (19,7%).
- De stijging in deelnametrouw en de wissel van niet-deelname naar deelname van 2023 naar 2024 werd in alle leeftijdsgroepen, voor zowel mannen als vrouwen, waargenomen. Voor beide was de stijging groter voor mannen dan voor vrouwen, en groter voor de 60-64-jarigen dan voor de overige leeftijdsgroepen.
 - De stijging in de deelnametrouw en de wissel van niet-deelname naar deelname is terug te zien in de stijging in deelname voor personen die voor een vervolgronde zijn uitgenodigd ([figuur 2](#)).

Inhoud

- ➔ Overzicht 2024
- ➔ Inleiding / Bevolkingsonderzoek
- ➔ 1 / Uitnodigingen en deelname

- ➔ Context 1 / Uitnodigings- en deelnameronde
- ➔ Context 2 / Definitie relevante bevindingen

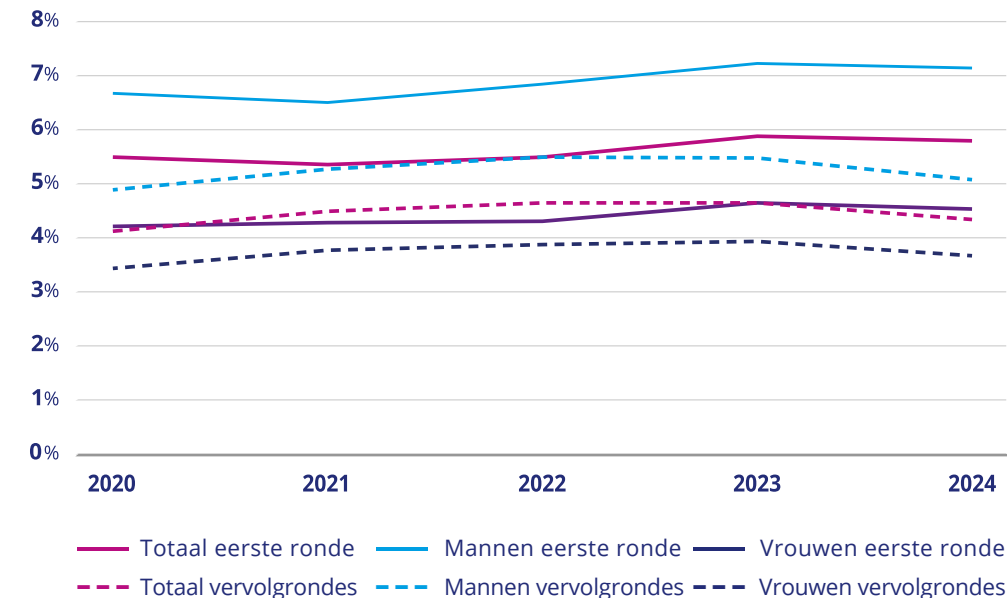
- ➔ 2 / Verwijzingen en uitkomsten
- ➔ 3 / Incidentie en sterfte
- ➔ Context 3 / Gegevens en monitoring
- ➔ Verklarende woordenlijst

2 / Verwijzingen en uitkomsten

Tabel 4 / **Verwijscijfer** naar geslacht, leeftijd en jaar (bron: BVO NL)

	2020	2021	2022	2023	2024
Mannen	5,1%	5,5%	5,7%	5,7%	5,4%
55 – 59 jaar	4,7%	5,1%	5,5%	5,6%	5,5%
60 – 64 jaar	4,8%	5,0%	5,1%	5,1%	4,8%
65 – 69 jaar	5,1%	5,6%	5,8%	5,7%	5,3%
≥70 jaar	5,9%	6,2%	6,4%	6,4%	6,0%
Vrouwen	3,5%	3,8%	3,9%	4,0%	3,8%
55 – 59 jaar	3,1%	3,4%	3,7%	3,8%	3,6%
60 – 64 jaar	3,3%	3,5%	3,5%	3,6%	3,4%
65 – 69 jaar	3,5%	3,9%	4,0%	4,1%	3,8%
≥70 jaar	4,2%	4,6%	4,7%	4,6%	4,5%
Totaal	4,2%	4,6%	4,7%	4,8%	4,5%

Figuur 3 / **Verwijscijfer** naar geslacht, deelnameronde en jaar (bron: BVO NL)

• In 2024 ontvingen 68.270 personen een ongunstige uitslag van de ontlastingstest, waarna ze werden verwezen voor een intake voor een coloscopie. Het verwijscijfer kwam hiermee op 4,5% (tabel 4).

• Net als in voorgaande jaren, ontvingen mannen in 2024 vaker een ongunstige uitslag van de ontlastingstest (5,4%) dan vrouwen (3,8%) (tabel 4). Het verwijscijfer was het hoogst voor de mannen die voor het eerst deelnamen (7,1%) (figuur 3).

• Van 65.592 personen is met zekerheid te zeggen dat zij een intake hebben gehad. Van deze personen kregen 61.695 personen (94,1%) het advies om een coloscopie te ondergaan. Aan 657 personen (1,0%) werd geadviseerd om een CT-colonografie te ondergaan. De overige personen (4,9%) werd geadviseerd geen darmonderzoek te ondergaan.

• De intakeafspraken voor de coloscopie werd bij 96,1% van de personen binnen de gestelde norm van vijftien werkdagen na de ongunstige ontlastingstest gepland.

Inhoud

- ➔ Overzicht 2024
- ➔ Inleiding / Bevolkingsonderzoek
- ➔ 1 / Uitnodigingen en deelname

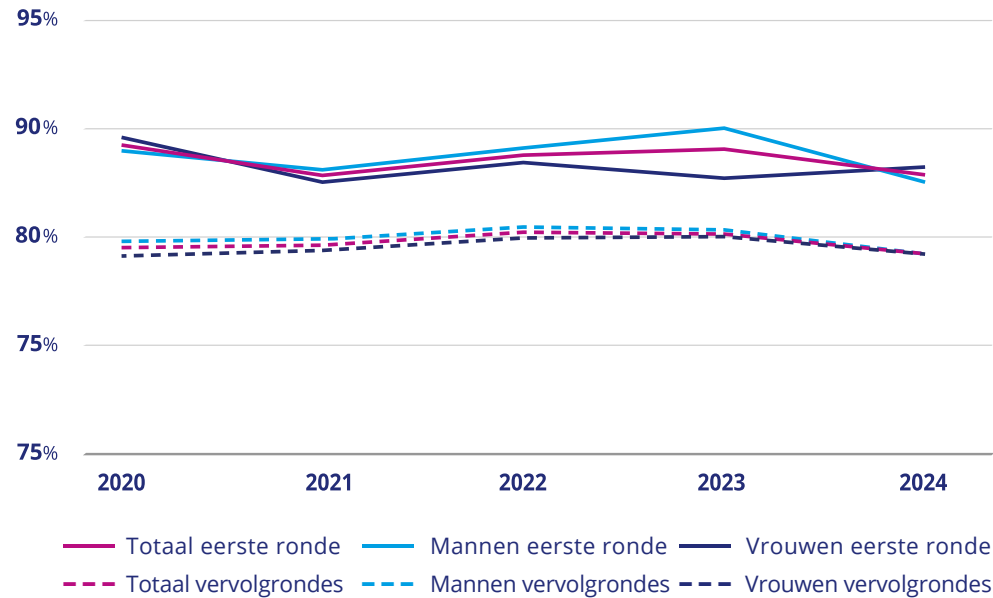
- ➔ Context 1 / Uitnodigings- en deelnameronde
- ➔ Context 2 / Definitie relevante bevindingen

- ➔ 2 / Verwijzingen en uitkomsten
- ➔ 3 / Incidentie en sterfte
- ➔ Context 3 / Gegevens en monitoring
- ➔ Verklarende woordenlijst

Tabel 5 / **Deelnamegraad coloscopie** naar leeftijd en jaar (bron: BVO NL)

	2020	2021	2022	2023	2024
55 – 59 jaar	88,0%	87,6%	88,8%	88,7%	87,3%
60 – 64 jaar	86,0%	86,7%	86,9%	87,0%	86,2%
65 – 69 jaar	84,2%	84,8%	85,4%	85,0%	83,9%
≥70 jaar	81,1%	81,4%	81,7%	82,1%	81,3%
Totaal	84,8%	85,0%	85,8%	85,7%	84,7%

Figuur 4 / **Deelnamegraad coloscopie** naar geslacht, uitnodigingsronde en jaar (bron: BVO NL)

- Van de 68.270 personen met een ongunstige uitslag van de ontlastingstest ondergingen 57.825 personen een coloscopie. De deelnamegraad voor coloscopie bedroeg hiermee 84,7% (tabel 5).
- De deelname aan de coloscopie was in 2024 voor alle leeftijdsgroepen lager dan in 2023 (tabel 5). Deze daling in deelname werd waargenomen bij zowel mannen als vrouwen en was het sterkst onder mannen van 55–59 jaar.
- Deelname aan de coloscopie was hoger in de eerste ronde (87,9%) dan in de vervolgrondes (84,2%) en was hoger voor de jongere leeftijdsgroepen dan voor de oudere leeftijdsgroepen (figuur 4 en tabel 5). Dit kan deels worden verklaard door het feit dat de oudere leeftijdsgroepen vaker het advies kregen om geen darmonderzoek te ondergaan (3,3% in de 55-59-jarigen t.o.v. 6,6% in personen ≥70 jaar).
- Hoewel er over het algemeen een daling in deelname aan coloscopie werd gezien, was de deelname voor vrouwen die voor de eerste ronde werden uitgenodigd in 2024 (88,3%) hoger dan in 2023 (87,8%) (figuur 4).

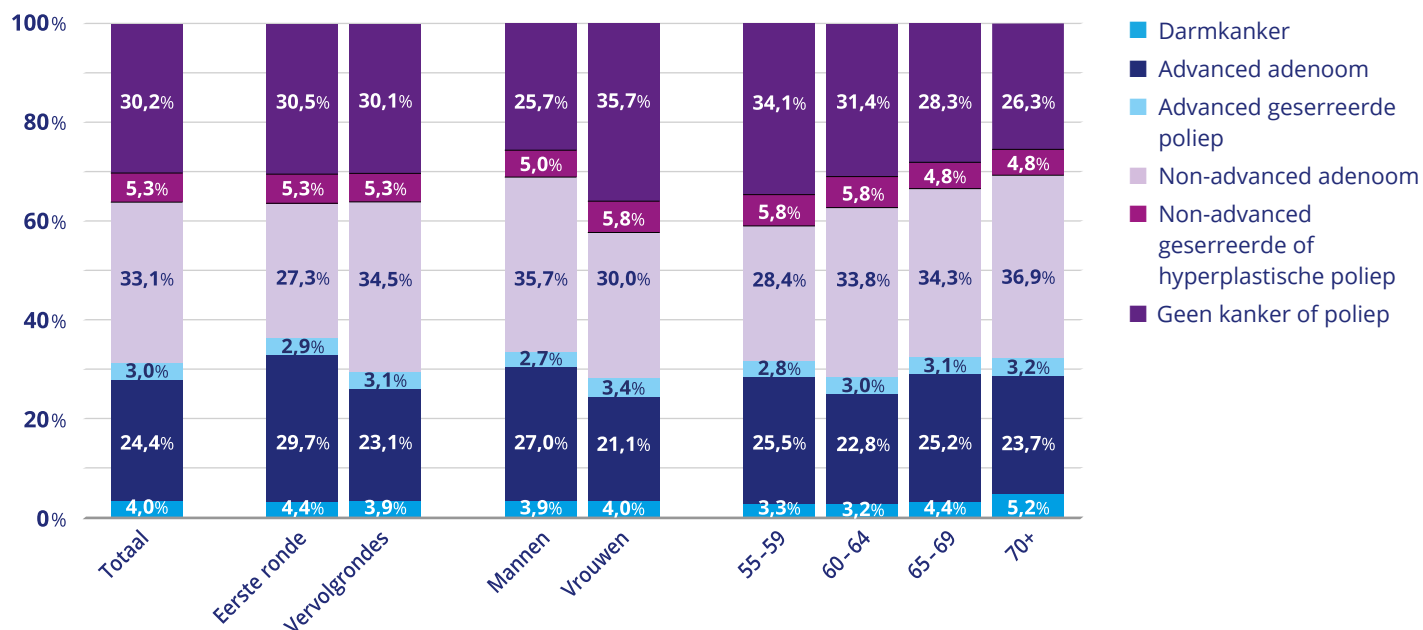
Inhoud

- ➔ Overzicht 2024
- ➔ Inleiding / Bevolkingsonderzoek
- ➔ 1 / Uitnodigingen en deelname

- ➔ Context 1 / Uitnodigings- en deelnameronde
- ➔ Context 2 / Definitie relevante bevindingen

- ➔ 2 / Verwijzingen en uitkomsten
- ➔ 3 / Incidentie en sterfte
- ➔ Context 3 / Gegevens en monitoring
- ➔ Verklarende woordenlijst

Figuur 5 / **Uitkomsten coloscopie na ongunstige ontlastingstest in 2024***
naar deelnameronde, geslacht en leeftijd (bron: BVO NL en Palga)

* Cijfers kunnen niet direct vergeleken worden met eerdere jaren (zie context 2).

Context 2:

Definitie relevante bevindingen

In deze monitor worden relevante bevindingen anders gedefinieerd dan in voorgaande jaren. Waar voorheen alleen darmkanker en advanced adenomen als relevante bevindingen werden beschouwd, worden advanced geserreerde poliepen nu ook tot deze categorie gerekend. Deze wijziging heeft invloed op het detectiecijfer en de positief voorspellende waarde. Alle in deze monitor weergegeven resultaten zijn herberekend op basis van deze nieuwe definitie. Cijfers kunnen hierdoor afwijken van eerder gerapporteerde resultaten.

- In 2024 werden 2.298 darmkankers (4,0%), 14.091 advanced adenomen (24,4%) en 1.750 advanced geserreerde poliepen (3,0%) gevonden tijdens de coloscopie (figuur 5). Hiermee werd in totaal bij 31,4% van de personen die naar aanleiding van een ongunstige ontlastingstest een coloscopie ondergingen een relevante bevinding vastgesteld. Dit wordt de positief voorspellende waarde genoemd.

- De positief voorspellende waarde voor darmkanker, advanced adenomen en advanced geserreerde poliepen samen was hoger voor de eerste deelnameronde (37,0%) dan voor de vervolgrondes (30,1%) (figuur 5). Omdat er in de eerste ronde al darmkankers, advanced adenomen en geserreerde poliepen gevonden worden, is de kans op detectie hiervan bij deelname in de vervolgrondes lager.

- De positief voorspellende waarde voor darmkanker was nagenoeg gelijk voor mannen (3,9%) en vrouwen (4,0%) (figuur 5).
- Voor advanced adenomen was de positief voorspellende waarde hoger voor mannen (27,0%) dan voor vrouwen (21,1%) (figuur 5).
- De positief voorspellende waarde voor advanced geserreerde poliepen was hoger voor vrouwen (3,4%) dan voor mannen (2,7%) (figuur 5).

Inhoud

- ➔ Overzicht 2024
- ➔ Inleiding / Bevolkingsonderzoek
- ➔ 1 / Uitnodigingen en deelname

- ➔ Context 1 / Uitnodigings- en deelnameronde
- ➔ Context 2 / Definitie relevante bevindingen

- ➔ 2 / Verwijzingen en uitkomsten
- ➔ 3 / Incidentie en sterfte
- ➔ Context 3 / Gegevens en monitoring
- ➔ Verklarende woordenlijst

Tabel 6 / **Detectiecijfer darmkanker (DK), advanced adenomen (AAD) en advanced geserreerde poliepen (ASP) in 2024**
naar deelnameronde, geslacht en leeftijd (bron: BVO NL en Palga)

	DK (n)	Detectiecijfer DK	AAD (n)	Detectiecijfer AAD	ASP (n)	Detectiecijfer ASP	Detectiecijfer totaal
Totaal	2.298	0,15%	14.091	0,94%	1.750	0,12%	1,21%
Deelnameronde							
Eerste ronde	477	0,21%	3.235	1,43%	318	0,14%	1,78%
Vervolgrondes	1.821	0,14%	10.856	0,85%	1.432	0,11%	1,10%
Geslacht							
Mannen	1.257	0,18%	8.642	1,23%	875	0,12%	1,53%
Vrouwen	1.041	0,13%	5.449	0,68%	875	0,11%	0,92%
Leeftijdsgroep							
55 – 59 jaar	535	0,13%	4.121	0,99%	459	0,11%	1,23%
60 – 64 jaar	424	0,11%	3.056	0,80%	405	0,11%	1,02%
65 – 69 jaar	646	0,16%	3.739	0,95%	454	0,12%	1,24%
≥70 jaar	693	0,22%	3.175	1,00%	432	0,14%	1,36%

- Van alle deelnemers werd bij 0,15% darmkanker, bij 0,94% een advanced adenoom en bij 0,12% een advanced geserreerde poliep gediagnosticeerd (tabel 6). Het totale detectiecijfer was hiermee 1,21%.
- Het detectiecijfer voor darmkanker, advanced adenomen en advanced geserreerde poliepen samen was hoger voor de eerste deelnameronde (1,78%) dan voor de vervolgrondes (1,10%) (tabel 6).
- Het detectiecijfer voor darmkanker was hoger voor mannen (0,18%) dan voor vrouwen (0,13%) (tabel 6). Dit geldt ook voor het detectiecijfer voor advanced adenomen. Deze was 1,23% voor mannen en 0,68% voor vrouwen. Het verschil was minder groot voor de advanced geserreerde poliepen, met een detectiecijfer van 0,12% voor mannen en 0,11% voor vrouwen.
- Binnen de verschillende leeftijdsgroepen was het detectiecijfer voor darmkanker, advanced adenomen en advanced geserreerde poliepen het hoogst voor de personen van 70 jaar en ouder (1,36%) (tabel 6).

Inhoud

- ➔ Overzicht 2024
- ➔ Inleiding / Bevolkingsonderzoek
- ➔ 1 / Uitnodigingen en deelname

- ➔ Context 1 / Uitnodigings- en deelnameronde
- ➔ Context 2 / Definitie relevante bevindingen

- ➔ 2 / Verwijzingen en uitkomsten
- ➔ 3 / Incidentie en sterfte
- ➔ Context 3 / Gegevens en monitoring
- ➔ Verklarende woordenlijst

Tabel 7 / **Trend detectiecijfers en positief voorspellende waarden** naar deelnameronde
(bron: BVO NL en Palga)

	2020	2021	2022	2023	2024
Detectiecijfer darmkanker	0,18%	0,18%	0,16%	0,16%	0,15%
<i>Eerste ronde</i>	0,28%	0,23%	0,22%	0,22%	0,21%
<i>Vervolgrondes</i>	0,16%	0,17%	0,15%	0,15%	0,14%
Detectiecijfer darmkanker, advanced adenomen en advanced geserreerde poliepen	1,33%	1,33%	1,32%	1,28%	1,21%
<i>Eerste ronde</i>	1,98%	1,77%	1,80%	1,82%	1,78%
<i>Vervolgrondes</i>	1,24%	1,26%	1,24%	1,19%	1,10%
Positief voorspellende waarde darmkanker	4,86%	4,49%	3,99%	3,91%	3,97%
<i>Eerste ronde</i>	6,12%	4,39%	4,64%	4,45%	4,37%
<i>Vervolgrondes</i>	4,66%	4,64%	3,87%	3,80%	3,88%
Positief voorspellende waarde darmkanker, advanced adenomen en advanced geserreerde poliepen	36,8%	34,2%	32,4%	31,1%	31,4%
<i>Eerste ronde</i>	43,9%	38,9%	37,8%	36,2%	37,0%
<i>Vervolgrondes</i>	35,7%	33,2%	31,3%	30,1%	30,1%

- Het detectiecijfer voor darmkanker, advanced adenomen en advanced geserreerde poliepen was in 2024 iets lager dan in voorgaande jaren (tabel 7). Deze daling is vooral zichtbaar voor de vervolgrondes.
- De positief voorspellende waarde voor darmkanker daalde van 2020 tot 2022 en is sindsdien relatief stabiel (tabel 7).
- Voor de positief voorspellende waarde voor darmkanker, advanced adenomen en advanced geserreerde poliepen samen was over de afgelopen jaren ook een daling te zien (tabel 7). Deze daling lijkt zich sinds 2023 te hebben gestabiliseerd.

Inhoud

- ➔ Overzicht 2024
- ➔ Inleiding / Bevolkingsonderzoek
- ➔ 1 / Uitnodigingen en deelname

- ➔ Context 1 / Uitnodigings- en deelnameronde
- ➔ Context 2 / Definitie relevante bevindingen

- ➔ 2 / Verwijzingen en uitkomsten
- ➔ 3 / Incidentie en sterfte
- ➔ Context 3 / Gegevens en monitoring
- ➔ Verklarende woordenlijst

Tabel 8 / **Complicaties binnen 30 dagen na coloscopie in 2024*** (bron: BVO NL en DRCE)

	Graad I		Graad II		Graad IIIa		Graad IIIb		Graad IV		Graad V**	
Perforatie	1	<0,01%	4	0,01%	2	<0,01%	8	0,01%	0	<0,01%	0	<0,01%
Bloeding***	36	0,06%	35	0,06%	68	0,11%	0	<0,01%	0	<0,01%	0	<0,01%
Overig***	12	0,02%	10	0,02%	2	<0,01%	1	<0,01%	0	<0,01%	2	<0,01%
Onbekend	7	0,01%	0	<0,01%	1	<0,01%	1	<0,01%	0	<0,01%	0	<0,01%
Totaal	56	0,09%	49	0,08%	73	0,12%	10	0,02%	0	<0,01%	2	<0,01%

* Complicatiepercentages zijn berekend op basis van het totaal aantal uitgevoerde coloscopieën in 2024 na een ongunstige ontlastingstest (onafhankelijk van het uitnodigingsjaar). Het kan zijn dat een persoon meerdere coloscopieën heeft ondergaan. Daarnaast is de ernst van de complicaties weergegeven volgens de AGREE classificatie.

** De twee fatale complicaties zijn gemeld bij BVO NL, maar staan nog niet geregistreerd in de DRCE.

*** Van twee bloedingen en twee overige complicaties is de ernst onbekend.

Tabel 9 / **Trend sensitiviteit (darmkanker), specificiteit (darmkanker) en intervalkankers na gunstige ontlastingstest** naar jaar (bron: BVO NL en NKR)

	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal intervalkankers na gunstige ontlastingstest	1.347	1.386	1.299	972	1.143
Percentage intervalkankers na gunstige ontlastingstest	0,10%	0,09%	0,09%	0,07%	0,07%
Sensitiviteit	78,3%	74,3%	72,7%	73,0%	73,1%
Specificiteit	95,3%	95,8%	95,9%	95,9%	95,6%

- In 2024 werden er in het kader van het bevolkingsonderzoek darmkanker 59.576 coloscopieën uitgevoerd, waarvan bij 194 coloscopieën een complicatie werd geregistreerd (0,33%) (tabel 8).

- In totaal werden er 83 complicaties geregistreerd waarvoor een endoscopische of radiologische ingreep (graad IIIa) of een chirurgische behandeling (graad IIIb) noodzakelijk was (0,14%) (tabel 8).

- Er werden 2 fatale complicaties (graad V) vastgesteld (<0,01%) (tabel 8).

- De meest voorkomende complicatie was een bloeding, die 141 keer werd geregistreerd (0,23%) (tabel 8).

- Van alle personen die naar aanleiding van een uitnodiging in 2021 deelnamen en daarbij een gunstige uitslag van de ontlastingstest ontvingen, werd bij 0,07% darmkanker gediagnosticeerd voordat ze opnieuw werden uitgenodigd voor het bevolkingsonderzoek (tabel 9). Het percentage intervalkankers was hiermee gelijk aan voorgaande jaren.

- De sensitiviteit van het screeningsprogramma bleef gelijk met 73,1% in 2021 (tabel 9). De specificiteit was in lijn met eerdere jaren.

Inhoud

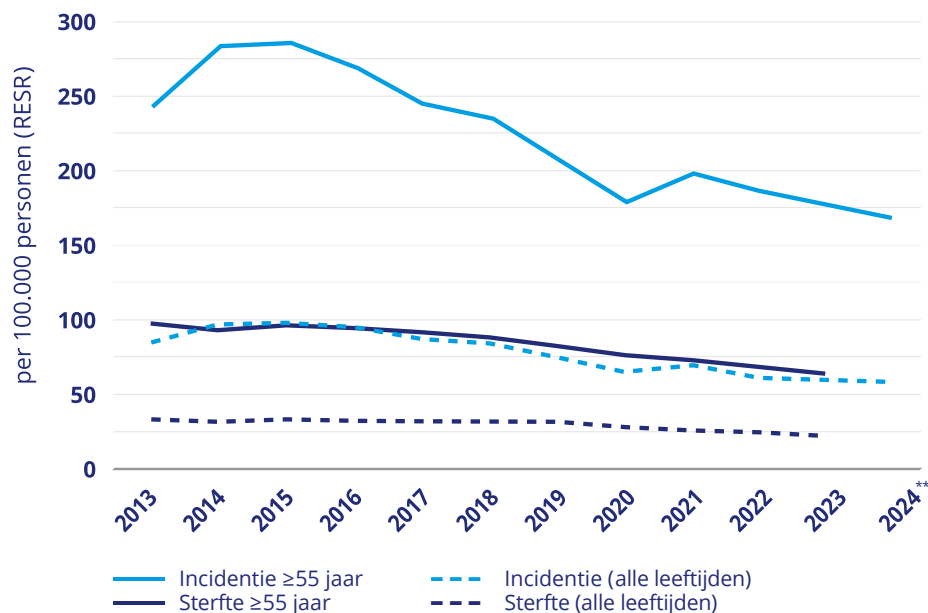
- ➔ Overzicht 2024
- ➔ Inleiding / Bevolkingsonderzoek
- ➔ 1 / Uitnodigingen en deelname

- ➔ Context 1 / Uitnodigings- en deelnameronde
- ➔ Context 2 / Definitie relevante bevindingen

- ➔ 2 / Verwijzingen en uitkomsten
- ➔ 3 / Incidentie en sterfte
- ➔ Context 3 / Gegevens en monitoring
- ➔ Verklarende woordenlijst

3 / Incidentie en sterfte

Figuur 6 / Incidentie en sterfte darmkanker in Nederland vanaf het jaar voor de invoering van het bevolkingsonderzoek in 2014* naar leeftijd en jaar (bron: NKR (incidentie) en CBS (sterfte))

* Dit betreft alle darmkankers in Nederland, ongeacht gevonden via het bevolkingsonderzoek of op een andere manier. Voor incidentie zijn cijfers weergegeven voor dikkedarm- en endeldarmkanker. Voor sterfte zijn cijfers van appendixkanker ook meegenomen, omdat data niet tot in meer detail beschikbaar was.

** Data voor 2024 is voorlopig (incidentie) of nog niet beschikbaar (sterfte).

Tabel 10 / Incidentie en sterfte darmkanker in Nederland* naar jaar (Bron: NKR (incidentie) en CBS (sterfte))

	2020	2021	2022	2023	2024**
Incidentie darmkanker per 100.000 personen (RESR)					
≥ 55 jaar	176,68	197,90	179,80	173,16	169,04
Alle leeftijden	63,92	71,11	64,91	62,95	61,89
Sterfte darmkanker per 100.000 personen (RESR)					
≥ 55 jaar	77,31	74,57	72,98	69,74	-
Alle leeftijden	26,61	25,75	25,12	24,12	-
Verschil in darmkankersterfte t.o.v. 2013**					
≥ 55jaar	-20,4%	-23,2%	-24,8%	-28,2%	-
Alle leeftijden	-18,9%	-21,5%	-23,4%	-26,5%	-

* Voor incidentie zijn cijfers weergegeven voor dikkedarm- en endeldarmkanker. Voor sterfte zijn cijfers van appendixkanker ook meegenomen, omdat data niet tot in meer detail beschikbaar was. Dit betreft alle darmkankers in Nederland, ongeacht gevonden via het bevolkingsonderzoek of op een andere manier.

** Data voor 2024 is voorlopig (incidentie) of nog niet beschikbaar (sterfte).

*** Jaar voorafgaand aan de invoering van het bevolkingsonderzoek darmkanker in 2014.

• In 2024 werden er per 100.000 personen van 55 jaar of ouder 169,04 personen gediagnosticeerd met darmkanker (figuur 6 en tabel 10). Hiermee blijft er een daling in incidentie zichtbaar. De sterke daling die in eerdere jaren zichtbaar was, lijkt echter afgevlakt.

• De darmkankersterfte was in 2023 lager dan in 2022 (figuur 6 en tabel 10). Hiermee zet de dalende trend zich voort. De darmkankersterfte voor personen vanaf 55 jaar daalde van 98,96 per 100.000 personen in 2013 naar 69,74 per 100.000 personen in 2023. Dit is een relatieve daling van 28,2%.

Inhoud

- ➔ Overzicht 2024
- ➔ Inleiding / Bevolkingsonderzoek
- ➔ 1 / Uitnodigingen en deelname

- ➔ Context 1 / Uitnodigings- en deelnameronde
- ➔ Context 2 / Definitie relevante bevindingen

- ➔ 2 / Verwijzingen en uitkomsten
- ➔ 3 / Incidentie en sterfte
- ➔ Context 3 / Gegevens en monitoring
- ➔ Verklarende woordenlijst

Context 3: Gegevens en monitoring

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) regisseert namens het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) het bevolkingsonderzoek darmkanker in Nederland. De monitoring van het bevolkingsonderzoek wordt in opdracht van het RIVM uitgevoerd door het Erasmus MC. Het doel van deze monitoring is om de voortgang van het bevolkingsonderzoek in kaart te brengen en belangrijke trends te signaleren. In deze monitor worden resultaten getoond van personen die in 2024 zijn uitgenodigd om deel te nemen aan het bevolkingsonderzoek darmkanker. Daarnaast worden er ook resultaten van eerdere jaren weergegeven.

Het grootste deel van de gegevens die in deze monitor zijn weergegeven zijn afkomstig van Bevolkingsonderzoek Nederland (BVO NL) en het Pathologisch-Anatomisch Landelijk Geautomatiseerd Archief (Palga) en hebben een peildatum van 10 juli 2025. Informatie omtrent complicaties van de coloscopie is daarnaast afkomstig uit

de Dutch Registration of Complications in Endoscopy (DRCE) en is opgehaald in september 2025. Tot slot is informatie omtrent de incidentie en sterfte afkomstig van de Nederlandse Kankerregistratie (NKR) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en heeft een peildatum van 27 januari 2025 (opgehaald september 2025).

Doordat data over 2023 en eerder in deze monitor opnieuw is berekend op basis van de meest recente gegevens, kunnen cijfers afwijken van eerdere publicaties.

Classificatie coloscopiebevindingen

De coloscopiebevindingen zijn hoofdzakelijk gebaseerd op pathologieverslagen. Indien er geen pathologieverslag beschikbaar is, wordt er uitgegaan van het MDL-verslag. Volgens de actuele richtlijn Coloscopie Surveillance wordt er hierin sinds eind 2022 een darmkanker, hoog-risicoprofiel, laag-risicoprofiel of geen kanker of poliepen geregistreerd. Er is hierbij sprake van een hoog-risicoprofiel bij de

aanwezigheid van advanced adenomen, advanced geserreerde poliepen of minstens vijf non-advanced adenomen. Er is sprake van een laag-risicoprofiel bij de aanwezigheid van non-advanced geserreerde poliepen of minder dan vijf non-advanced adenomen. Omdat er onvoldoende informatie beschikbaar is om de hoog- en laag-risicoprofielen zonder pathologieverslag (respectievelijk 897 en 2926 voor 2024) correct in te delen conform de classificatie die in deze monitor wordt gehanteerd, zijn alle hoog- en laag-risicoprofielen zonder pathologieverslag respectievelijk geclassificeerd als advanced adenomen en non-advanced adenomen. Cijfers kunnen hierdoor afwijken van de realiteit. Bij aanwezigheid van verschillende afwijkingen, wordt deze geregistreerd als de hoogst geclassificeerde afwijking. Hierbij geldt de volgende classificatie, van hoog naar laag: darmkanker, advanced adenomen, advanced geserreerde poliepen, non-advanced adenomen, non-advanced geserreerde of hyperplastische poliepen.

Tabel 11 / Aantal personen dat bezwaar heeft gemaakt tegen het gebruik van hun gegevens, naar jaar (bron: BVO NL)

	2020	2021	2022	2023	2024
Bezwaar	2.669	2.606	2.553	2.489	2.409

Bezwaar

Alle personen hadden het recht om bezwaar te maken tegen het gebruik van hun gegevens. Het aantal personen dat hier van 2020 t/m 2024 gebruik van heeft gemaakt is beschreven in Tabel 11. Data van deze personen is niet meegenomen in de landelijke monitor.

Inhoud

- ➔ Overzicht 2024
- ➔ Inleiding / Bevolkingsonderzoek
- ➔ 1 / Uitnodigingen en deelname

- ➔ Context 1 / Uitnodigings- en deelnameronde
- ➔ Context 2 / Definitie relevante bevindingen

- ➔ 2 / Verwijzingen en uitkomsten
- ➔ 3 / Incidentie en sterfte
- ➔ Context 3 / Gegevens en monitoring
- ➔ Verklarende woordenlijst

Verklarende woordenlijst

Advanced adenoom (AAD): een type vergevorderde poliep, een voorstadium van darmkanker.

Advanced geserreerde poliep (ASP): een type vergevorderde poliep, een voorstadium van darmkanker.

AGREE: Classificatiesysteem voor de rapportage van bijwerkingen van de coloscopie. *Graad I:* Afwijking van het standaard verloop na coloscopie, zonder medicamenteuze, endoscopische, radiologische of chirurgische behandeling; *Graad II:* Bijwerkingen die medicamenteuze behandeling, bloedtransfusie of ziekenhuisopname van >24 uur vereisen; *Graad III:* Bijwerkingen die endoscopische, radiologische of chirurgische interventie vereisen; *Graad IV:* Bijwerkingen die opname op de intensive care vereisen; *Graad V:* overlijden van de patiënt.

BVO NL: Bevolkingsonderzoek Nederland.

CBS: Centraal Bureau voor de Statistiek.

Coloscopie: kijkonderzoek van de dikke darm.

CT colonografie: CT-scan (computer tomografie; röntgenonderzoek) van de dikke darm.

Darmkanker (DK): dikkedarmkanker (colonkanker) of endeldarmkanker (rectumkanker).

Deelnamegraad ontlastingstest: aantal personen waarvan naar aanleiding van een uitnodiging in het verslagjaar een ontlastingstest op het laboratorium is ontvangen ten opzichte van alle personen die zijn uitgenodigd of die niet zijn uitgenodigd vanwege een definitieve afmelding in een eerdere ronde (%).

Deelnamegraad coloscopie: aantal personen dat een coloscopie heeft ondergaan ten opzichte van alle personen met een ongunstige ontlastingstest (%).

Deelnameronde: ronde waarin een persoon deelneemt aan het bevolkingsonderzoek. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de ronde waarin een persoon voor het eerst deelneemt (eerste ronde) en de hierop volgende rondes (vervolgrondes).

Deelnametrouw: aantal personen dat in de actuele uitnodigingsronde (in het verslagjaar) heeft deelgenomen ten opzichte van alle personen die in de vorige ronde hebben deelgenomen en in de actuele ronde opnieuw zijn uitgenodigd (%).

Detectiecijfer: aantal deelnemers met darmkanker, een advanced adenoom en/of een advanced geserreerde poliep ten opzichte van alle deelnemers (%).

Doelgroep uitnodiging: aantal personen dat in het verslagjaar een uitnodiging voor het screeningsonderzoek dient te ontvangen volgens de programmarichtlijnen en dat zich niet definitief heeft afgemeld.

DRCE: Dutch Registration of Complications in Endoscopy.

FIT: Fecale Immunochemische Test, ook wel ontlastingstest genoemd.

Intervalkankers: darmkankers die gevonden worden in de periode tussen een gunstige uitslag van de ontlastingstest en de uitnodiging voor de volgende screeningsronde óf binnen twee jaar na een gunstige uitslag in de laatste uitnodigingsronde van het bevolkingsonderzoek.

MDL-verslag: verslag waarin door de Maag-, Darm-, Lever (MDL) arts een diagnose wordt geregistreerd, gebaseerd op bevindingen tijdens de coloscopie.

NKR: Nederlandse Kankerregistratie.

Non-participanten: aantal uitgenodigde personen dat zich actief heeft afgemeld tijdens de actuele uitnodigingsronde ten opzichte van het totaal aantal genodigden (%).

Non-respondenten: aantal uitgenodigde personen dat zonder afmelding niet heeft deelgenomen ten opzichte van het totaal aantal genodigden (%).

Palga: Pathologisch-Anatomisch Landelijk Geautomatiseerd Archief.

Pathologieverslag: verslag waarin een diagnose wordt geregistreerd, gebaseerd op de pathologische analyse van weefsel dat tijdens de coloscopie is afgenomen.

Positief voorspellende waarde: aantal deelnemers bij wie darmkanker, een advanced adenoom en/of een advanced geserreerde poliep wordt vastgesteld ten opzichte van het totaal aantal deelnemers met een ongunstige testuitslag van de ontlastingstest die een coloscopie heeft ondergaan (%).

RESR: Revised European Standardized Rate; herziene maat voor correctie voor leeftijdsopbouw in de Europese bevolking die is gebaseerd op de Europese bevolkingsopbouw in 2010. Kan worden gebruikt om incidentie- en sterftecijfers weer te geven.

RIVM: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu.

Sensitiviteit: aantal door het bevolkingsonderzoek opgespoorde darmkankers ten opzichte van de som van het aantal intervalekankers en door het bevolkingsonderzoek opgespoorde darmkankers (%).

Specificiteit: aantal deelnemers waarbij terecht geen verwijzing plaatsvond (terecht gunstige uitslag) ten opzichte van alle deelnemers zonder darmkankerdiagnose voor de uitnodiging van de volgende screeningsronde (%).

Uitnodigingsronde: ronde waarin een persoon wordt uitgenodigd voor het bevolkingsonderzoek. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de ronde waarin een persoon voor het eerst wordt uitgenodigd (eerste ronde) en de hierop volgende rondes (vervolgrondes).

Verwijscijfer: aantal deelnemers met een ongunstige uitslag van de ontlastingstest, waarna een verwijzing plaatsvindt, ten opzichte van het totaal aantal deelnemers met een beoordeelbare uitslag van de ontlastingstest (%).

Vooraf definitief afgemeld: aantal personen dat zich voorafgaand aan de actuele uitnodigingsronde definitief heeft afgemeld.

VWS: Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Wissel niet-deelname naar deelname: aantal personen dat in de actuele uitnodigingsronde (in het verslagjaar) heeft deelgenomen ten opzichte van alle personen die in de vorige uitnodigingsronde niet hebben deelgenomen en in de actuele ronde opnieuw zijn uitgenodigd (%).

